

kryminalni-spravy-z-01-01-2019-40438/zlochyny-proty-vlasnosti-40575/rozbiy-40-578?document=95484682.

7. Вирок Святошинського районного суду м. Києва від 16 травня 2018 р., судова справа № 759/16203/17. URL: https://zakononline.com.ua/cause/show/759_16203_17.

8. Рішення ЄСПЛ від 4 листопада 2010 р. – Справа «Банніков проти РФ». URL: <http://minjust.ru/ru/press/news/bannikova-bannikova-protiv-rossiyskoy-federacii-zhaloba-no-1875706>.

9. Рішення ЄСПЛ від 29 вересня 2009 р. – Справа «Константін і Стоян проти Румунії». URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-94406>.

Пазій С.А.

студент,

Науковий керівник: Домашенко О.М.

кандидат юридичних наук, асистент,

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОВТОРНОГО ПРОНИКНЕННЯ ДО ЖИТЛА АБО ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

Завданням кримінального провадження є швидке, повне і неупереджене розслідування та судовий розгляд із застосуванням належної правової процедури зі збереженням рівноваги публічного та приватного інтересів. Належне, тобто у встановленому законом порядку, проведення слідчих (розшукових) дій, спрямованих на збирання та перевірку доказів у конкретному кримінальному провадженні, є необхідною умовою для встановлення за допомогою отриманих фактичних даних наявності або відсутності фактів та обставин, які мають значення для кримінального провадження.

Однією із слідчих (розшукових) дій, спрямованих на виявлення та фіксацію фактичних даних є обшук житла або іншого володіння

особи, який безпосередньо пов'язаний із проникненням до об'єкту обшуку і у подальшому досягнення найближчої кримінально-процесуальної мети.

Безпосередньому проведенню обшуку житла або іншого володіння особи передують підготовка, яка включає у себе, зокрема, такі елементи як: аналіз матеріалів справи; збирання орієнтуючої інформації; визначення учасників обшуку, які повинні бути залучені до його проведення, та підготовка пошукових і науково-технічних засобів; складання плану обшуку на основі вихідних даних. Чинне кримінальне процесуальне законодавство встановлює імперативну заборону щодо можливості проведення слідчих (розшукових) дій, у тому числі, обшуку у нічний час, за винятком невідкладних обставин пов'язаних із затримкою у проведенні слідчої (розшукової) дії: втрати слідів кримінального правопорушення, втечі підозрюваного.

З іншого боку, законодавство не враховує обставини, які мають характер непереборної сили (форс-мажор), наприклад, неможливість встановити достатнє для досягнення мети обшуку житла або іншого володіння особи штучного освітлення у нічний час доби або наявність інших природних, техногенних та антропогенних чинників, тощо.

Таким чином, постає питання щодо можливості оголошення перерви у проведенні обшуку житла або іншого володіння особи, та після припинення обставин, що унеможлилювали його проведення, продовження обшуку, пов'язаного із повторним проникненням до об'єкту обшуку на підставі дозволу слідчого судді виданого до виникнення форс-мажорних обставин.

На сучасному етапі існує дві підстави для проникнення до житла або іншого володіння особи: добровільна згода володільця житла або іншого володіння та ухвала слідчого судді, окрім встановлених законодавством випадків, яка надає право стороні обвинувачення проникнути до житла або іншого володіння особи лише один раз.

Зазначені положення Кримінального процесуального кодексу України слугують гарантією дотримання прав людини, зокрема,

права на недоторканність житла, при цьому, доцільність такого обмеження пов'язана із забезпеченням балансу приватного та публічного інтересів.

Сторона обвинувачення, у разі відсутності добровільної згоди володільця об'єкта обшуку, після виходу за межі житла або іншого володіння особи постає перед фактом того, що проникнення є закінченим, а повторне проведення обшуку потребує звернення із клопотанням до слідчого судді про дозвіл на обшук, що у свою чергу є, на перший погляд, «затримкою» у його проведенні та може призвести, наприклад, до втрати слідів кримінального правопорушення, оскільки можливість оголошення перерви та повторного проникнення до об'єкта обшуку на підставі попередньо виданого дозволу слідчого судді, або застосування превентивних заходів стороною обвинувачення, які б сприяли забезпеченню у подальшому безперешкодного проведення слідчої (розшукової) дії, чинним законодавством не встановлені.

З одного боку, вбачається необхідність у закріпленні права слідчого або прокурора, оголосити перерву у проведенні обшуку у разі настання обставин, які носять характер непереборної сили, із можливістю застосування заходів, які б запобігали неможливості отримати фактичні дані під час проведення повторного після перерви обшуку із врахуванням механізму запобігання зловживанню правом на оголошення перерви під час обшуку та розширеному тлумаченню форс-мажору.

На думку О.В. Капліної, якщо необхідно провести тривалий обшук, слідчу групу створити неможливо, то перерви у перебігу проведення слідчої дії можливі. Вони не повинні стати правилом проведення обшуків, а мають бути викликані необхідністю. Послідовно фіксуючи свої дії під час обшуку, слідчий повинен вказувати на оголошення перерви у перебігу слідчої дії у зв'язку з настанням нічного часу (необхідністю відпочинку тощо) із зазначенням точного часу. Крім того, слідчий повинен оголошувати особам, які беруть участь у проведенні слідчої дії, або присутнім, що слідча дія не закінчена, оголошується лише перерва [1, с. 11, 15].

З іншого боку, у разі оголошення перерви у проведенні обшуку виникає складність у здійсненні правильної фіксації результатів обшуку із тим, аби у подальшому протокол обшуку житла або іншого володіння особи і отримані у результаті фактичні дані (докази) не були визнані судом недопустимими, оскільки були отримані із порушенням процесуального закону.

Також необхідно звернути увагу, що ризики пов'язані зі складністю проведення обшуку житла або іншого володіння особи, форс-мажорні обставини тощо повинні бути враховані стороною обвинувачення ще на етапі підготовки обшуку, про який зазначалося вище, при цьому, права приватних осіб, закріплені на конституційному рівні не повинні зазнавати тих обмежень, що є диспропорційними легітимній меті, а органи державної влади, тобто сторона обвинувачення в даному випадку, повинні діяти лише у межах, спосіб та на підставах визначених законом.

Із цього слідує, що сторона обвинувачення не може оголосити перерву у проведенні обшуку та повинна повторно звертатись до слідчого судді із клопотанням про проведення обшуку житла або іншого володіння особи.

Також, зважаючи на це, законодавцю для усунення перешкод у подальшому в отриманні фактичних даних у зв'язку із повторним обшуком, необхідно встановити певні заходи забезпечення, які можуть бути вжиті прокурором або слідчим, за згодою прокурора, без звернення до слідчого судді, аби уникнути втрати слідів кримінального правопорушення, наприклад, можливість «опечатування» житла або іншого володіння особи на певний строк, що не може перевищувати встановлений законом строк для розгляду слідчим суддею за зверненням сторони обвинувачення клопотання про проведення обшуку, встановлення охорони або засобів аудіо-, відеофіксації на об'єкті обшуку тощо.

Отже, на мою думку, вищезазначені рекомендації сприятимуть усуненню перешкод у досягненні мети з реалізації завдання кримінального провадження та не допускатимуть перекосу інтересів

ні в бік сторони обвинувачення, ні в бік приватних осіб, володіння яких є об'єктом обшуку.

Список використаних джерел:

1. Капліна О.В. Проблеми нормативного регулювання та практики проведення обшуку під час кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2015. Вип. № 2(12). С. 1–20. URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kovckp.pdf> (дата звернення: 09.05.2021).

Плюшкін А.Ю.

аспірант,

Національна академія внутрішніх справ

СЛІДЧИЙ ЯК СУБ'ЄКТ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ВИЯВЛЕННЯ, РОЗШУКУ ТА ПЕРЕДАЧІ В УПРАВЛІННЯ АКТИВІВ, ОДЕРЖАНИХ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ТА ІНШИХ ЗЛОЧИНІВ

З прийняттям Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10 листопада 2015 року № 772-VIII були внесені зміни до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) [1].

Зокрема доповнено частину першу статті 170 КПК України реченням щодо необхідності вжиття слідчим, прокурором заходів з метою виявлення та розшуку майна, на яке може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, зокрема шляхом витребування необхідної інформації у Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, інших державних органів та органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб та статтю 100 КПК України визначенням окремих підстав та порядку